

בס"ד. מוצאי ש"פ נח — בחדרו — ה'תשל"ח*

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה גוי', ואיתא בדרושי רבותינו נשיאינו², שמים רבים הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות שבעניני עולם הזה, ועכ"ז לא יוכלו לכבות את האהבה המסותרת שיש בכל נפש מישראל, ונהרות לא ישטפוה, שגם כאשר מחשבות הנ"ל הם מטרידות ביותר, עד שהן משוטטות במרוצה בתמידות בלי הפסק כלל, כמו הנהרות³ שנובעים תמיד בלי הפסק וניידי ואזלי בשטף גדול⁴, מ"מ לא ישטפוה להאהבה (ולא יוכלו לכבותה⁵).

(ב) **וביאור** דיוק הלשון "טרדות הפרנסה", הנה כתיב⁶ יגיע כפיך כי תאכל גוי', וידוע הדיוק בזה⁷, יגיע כפיך דוקא אבל לא יגיעת המוח והלב. והיינו דהגם אשר (מצד זה שהשפע בעוה"ז נמשכת דרך לבוש הטבע⁸) צריך להיות עשי' שבזה תתלבש השפע שלמעלה, וכמ"ש⁹ וברכך הוי' אלקיך בכל אשר תעשה (דוקא), ועד שלפעמים (מצד גודל ההעלם וההסתרה¹⁰) צריכים גם ליגיעה, מ"מ אין צריך להעסיק בעשי' זו כ"א רק את כחות החיצונים שלו, יגיע כפיך [כפים ושארי אברים החיצונים¹¹], אבל לא את כחות הפנימיים והנעלים (שבמוח ולב), כי כחות אלו צריכים להיות מוקדשים לשמש את קונו, שזהו תכלית בריאתו¹². והגם שמכיון שהשפע מתעלם ומסתתר בלבושי הטבע צריך להשתמש גם בשכלו לצורך העסק, הוא רק מה שמוכרח להעשי', אבל לא באופן דיגיעה בהתחכמות ותחבולות. ובפרט שברכת הוי' היא תעשירי¹³, והעסק אינו אלא לבוש לברכת הוי' (ולא שהעסק הוא מקור פרנסתו ח"ו), הרי מוכן¹⁴, שבדוגמת הלבושים בפשטות "המרכה בלבושים

* יצא לאור בקונטרס מוצאי ש"פ נח — ה'תשל"ח, "ד' מ"ח ה'תשל"ח".

- (1) שה"ש ח, ז.
- (2) תו"א ר"פ נח. תו"ח נח נח, ד ואילך. מים רבים תרלו (בתחלתו. פע"ה).
- (3) משא"כ "מים", מי הים הם מכונסים ועומדים (תו"א ותו"ח שבהערה הבאה).
- (4) תו"ח שם סב, ב. וראה גם תו"א ט, ב (ד"ה אם יתן). יו"ד, א (ד"ה וזהו הפי').
- (5) כ"ה בתו"א שם, ש"לא יוכלו לכבות גוי" קאי גם על "נהרות".
- (6) תהלים קכה, ב.
- (7) לקו"ת שלח מב, ד. חוקת סו, ג. ובכ"מ.
- (8) דרמ"צ קז, א (וראה גם שם ח, א). קונטרס ומעין מכ"ה פ"א.
- (9) ראה טו, יח. ובספרי שם: יכול יהא יושב ובטל* ת"ל בכל אשר תעשה.
- (10) להעיר, ש"בועת אפיך תאכל לחם" (בראשית ג, יט) נתחדש לאחר חטא עה"ד.
- (11) לקו"ת שלח שם.
- (12) קדושין בסופה.
- (13) משלי י, כב.
- (14) ראה בכ"ז דרמ"צ קז, ב. קונטרס ומעין שם פ"ב.

* כן הובא בקונטרס ומעין שם ובכ"מ. ובספרי שלפנינו: יכול בטל. וביל"ש (עה"ש 9): יכול כשעומד ובטל כו'.

לא העדיף מאומה, ואדרבה¹⁵ מקלקל יותר¹⁶. וזהו דיוק הלשון "טרדות הפרנסה", דהגם שהוא במצב נמוך שיש לו טרדות הפרנסה [שזה מראה אשר אינו מתבונן כדבעי אליבי' דנפשי' שברכת הוי' היא תעשיר¹⁷], מ"מ, הנה גם הטרדות לא יוכלו לכבות ח"ו את האהבה המסותרת שבכ"א מישראל.

ג) **והנה** החידוש בזה שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, דידוע דשרש המים רבים [שהוא טרדות הפרנסה] הוא בכחי' התהו שקדם לתיקון¹⁸. וזהו שנקראים מים רבים להיותם "רבים" (גם) מצד שרשם ומקורם¹⁹. וזהו הרבותא²⁰ בזה שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה, דהגם ששרש המים רבים והנהרות²¹ הוא בכחי' התהו שקדם לתיקון (שרש נפש האלקית), מ"מ לא יוכלו לכבות ח"ו את האהבה שבנפש האלקית²². והטעם לזה הוא (כמ"ש לפני²³) רשפי' רשפי' אש שלהבת י"ה²⁴, ששרש הנשמה והאהבה מסותרת שבה הוא בעצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' תהו. ששרש האהבה שבנפש האלקית הוא בכחי' שלהבת י"ה כמו שהיא קשורה וגנוזה בגחלת (רשפי' אש²⁵), ולמעלה יותר²⁶ — כמו שהוא בכחי' צור²⁷ (שלמעלה מהוי"ט²⁸), ששם הוא שרש הנשמה, כמבואר בלקו"ת²⁹ בפירוש הכתובים³⁰ והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, שבחי' האלקים (אשר נתנה) הוא בחי' צור הנ"ל.

ד) **והנה** לא זו בלבד שאין ביכולת המים רבים הנ"ל לכבות ח"ו את האהבה של הנשמה, אלא יתירה מזו, שעל ידם נעשה יתרון בהאהבה. והוא שע"י ירידת הנשמה למטה בעוה"ז והתלבשותה במים רבים הנ"ל היא מגיעה למדרגה נעלית יותר ממדרגתה קודם ירידתה למטה³¹. [וזהו תכלית הכוונה של

15 ראה גם לקו"ת חוקת שם: ואדרבה מחשבה מועלת. וראה גם דרך חיים בהקדמה (ג, ב).

16 דרמ"צ שם.

17 דרמ"צ שם (קז, א ואילך). קונטרס ומעין שם פ"ג. ד"ה וידעת תרנ"ז.

18 תו"א יו"ד, א. תו"ח שם סא, א. אוה"ת נח (כרך ג') תרט, ב.

19 להעיר, שבתהו היו אורות מרובים. וראה אוה"ת שם, שענין מים רבים הוא דוגמת ענין רשות הרבים שהוא בחי' עולם הנקודים.

20 ועד "שזהו רבותא גדולה" (תו"ח שם).

21 בתו"א שם, ש"מים רבים" ו"נהרות" הם ב' בחי' בתהו.

22 תו"ח שם.

23 שה"ש ח, ו.

24 ראה גם שה"ש ר"ע"פ (בסופו): שלהבת י"ה .. כאש של מעלה .. ולא המים מכביין לאש. וראה בפירוש מהרז"ו שם.

25 ראה פירוש הראב"ע לשה"ש שם (וראה גם מצודת שם): רשפי' — גחלי'. ובתיב"ע שם: גומרין דאשא (אוה"ת והמשך מים רבים שבהערה 27).

26 ראה ד"ה ואברהם זקן תרס"ו. ובכ"מ.

27 אוה"ת נח תרכא, ב. מים רבים תרל"ו פע"ג. וראה גם אוה"ת שה"ש ר"ע"פ (ע' תשמו).

28 ראה בארוכה לקו"ת אחרי כו, ג.

29 ר"פ האוינו (עב, א). שמע"צ פה, רע"ב.

30 קהלת יב, ז.

31 תו"א ותו"ח שבהערה 2. אוה"ת נח תרכב, א. מים רבים הנ"ל פע"ה ואילך.

מים רבים הנ"ל. ולכן סו"ס אין ביכולתם לכבות את האהבה, לפי³² שתכלית עומק כוונתם של המים רבים גופא הוא אדרבא בכדי לפעול יתרון בהאהבה³³. ובעבודה העילוי שנעשה בהנשמה ע"י ירידתה למטה והתלבשותה במים רבים הנ"ל הוא שבאה לענין התשובה³⁴. וכידוע³⁵, שהנשמות קודם ירידתן לגוף הם בבחי' צדיקים גמורים, והיתרון שנעשה בהם ע"י ירידתן בגוף הוא שנעשים בבחי' בעלי תשובה, אשר במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין³⁶, ויתירה מזו, שאין יכולין לעמוד בו³⁷, שאין זה (אפילו) ביכולת³⁸ שלהם. וזהו הטעם שירדה הנשמה למטה, כי ענין התשובה [הגם שאינה על עבירות דוקא, כ"א השבת הנפש למקורה ושרשה³⁹] שיך דוקא כאשר אינו נמצא במקומו האמיתי (מקורו ושרשו), שאז שיך ישיבו לשרשו ומקורו, בחי' והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה⁴⁰. ומכיון שמעלת הבע"ת היא נעלית יותר ממעלת הצדיקים [ועד שהחילוק שביניהם הוא שלא בערך, שלכן מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד בו, כנ"ל], לכן, ע"י ענין התשובה שמתחדש בהנשמה בירידתה למטה ה"ה מתעלית יותר גם מכפי שהיתה בשרשה, בבחי' האלקים אשר נתנה⁴¹.

ה) והגם ששרש הנשמות הוא בעצמותו ית' שלמעלה מכל הגילויים, וכדמוכח (גם) ממה שארז"ל⁴² במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, שענין ההמלכה הוא גם על גילויים הכי נעלים (מכיון שהם ברצון ולא בהכרח ח"ו), הרי מובן שהנשמות שבהן נמלך הן למעלה מכל הגילויים⁴³, מ"מ שיך לומר שע"י התשובה (בירידתן למטה) נעשית בהן עלי' גם לגבי הדרגא שהי' בשרשן. ויובן זה ע"פ מ"ש הרב המגיד⁴⁴ בפירוש מרז"ל⁴⁵ ישראל עלו במחשבה, שהוא כמשל אדם שיש לו בן, דגם כשהבן עבר מכנגד פניו והלך מאתו, עכ"ז נחקקה הצורה של הבן במחשבה של האב. אלא שבבני אדם שיך זה דוקא במי שיש לו בן כו'. אבל אצל השי"ת שיך זה לומר אף קודם שנבראו ישראל הי' נחקק צורתם במחשבה,

-
- 32) והיינו, דזה שאין ביכולתם לכבות את האהבה הוא לא רק מצד שרש האהבה (כנ"ל ס"ג), אלא גם מצד תכלית עומק כוונתם של המים רבים גופא.
- 33) ראה המשך מים רבים שם.
- 34) ראה תו"א שם ט, א. תו"ח שם נט, סע"ד.
- 35) לקו"ת בלק עג, סע"א. ובכ"מ. ובלקו"ת שם, שזהו "התירוץ האמיתי" למה ירדה הנשמה לעוה"ז.
- 36) ברכות לד, ב.
- 37) רמב"ם ה' תשובה פ"ז ה"ד (וגם בלקו"ת שם מובא הגירסא אינם יכולים).
- 38) שלמעלה מבחי' כח (המשך ר"ה תש"ג פי"ג. ועוד).
- 39) לקו"ת ראה כד, ד. ש"ש סו, ג. ובכ"מ.
- 40) לקו"ת ר"פ האזינו.
- 41) ראה לקו"ת שם עב, רע"א: והתשובה היא להיות .. כמו קודם ירידתה ויתר על כן. ומ"ש והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה — ראה לקמן הערה 47.
- 42) רות רבה רפי"ב.
- 43) ד"ה העושה סוכתו תרצ"ט פ"ב. וראה גם המשך תער"ב (ח"ב) ע' תתק.
- 44) או"ת (ב, ג) עה"פ נעשה אדם — הובא גם בהמשך הנ"ל ס"ע תתקב [ומהמשך הענין שם (ראה שם ריש ע' תתקג) משמע שזה שיך גם לענין במי נמלך כו'].
- 45) בר"פ פ"א, ד.

כמ"ש רז"ל⁴⁵ ישראל עלו במחשבה, כי אצלו ית' העבר והעתיד אחד. ומובן מזה, דזה מה שהנשמות מושרשות בעצמותו ית' ובהם נמלך כו' — הו"ע הנשמות כמו שהן בבחי' נברא (וכמו שהן יורדות למטה), ורק ש(גם) צורה זו היא חקוקה במחשבתו ית', לפי שאצלו ית' העבר והעתיד אחד. וכידוע⁴⁶ בפירוש במי נמלך כו', שזהו מה שעלה לפניו ית' התענוג שיתענג כבי' בעבודת הנשמות למטה. ועפ"ז יובן ענין העלי' שנעשה בהנשמות ע"י ירידתן למטה, הגם שגם לפני ירידתן הן מושרשות בעצמותו ית', כי זה מה שהן מושרשות בעצמותו ית' (ובהם נמלך כו') הוא מצד ידיעתו ית' שתהי' אח"כ ירידתן למטה כו' וישלימו הכוונה⁴⁷. והגם שגם בתחלה יודעים כודאות גמורה שישלימו הכוונה, הרי זהו בכח, ותכלית העילוי (והכוונה) הוא⁴⁸ הפועל. [וזהו גם דיוק הלשון במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, שבהיותן בבחינת ההמלכה [שאז העילוי שלהן הוא בכח, שיודעים שישלימו הכוונה] הן בבחינת צדיקים, ולאחרי ירידתן למטה [שאז הם משלימים את הכוונה בפועל] נעשים בבחי' בעלי תשובה].

(ו) **ויש'** לקשר זה עם ענין ד"ויעקב הלך לדרכו" (שבמוצאי שבת פרשת נח⁴⁹), דהגם שלאחרי חודש תשרי הוא הולך לדרכו (גם) בעניני הרשות ובעובדין דחול, ועד לבחינת מים רבים הנ"ל, מ"מ עי"ז גופא הוא מתעלה יותר, שנעשה בבחינת מהלך⁵⁰, וכלשון הכתוב⁵¹ ויעקב הלך לדרכו. וידיעה זו [שהירידה (לדרכו בעניני הרשות וכו')] היא צורך עלי' פועלת שההליכה תהי' בשמחה ובטוב לבב [וע"ד מ"ש⁵² גבי יעקב וישא יעקב רגליו גו' משנתבשר בשורה טובה כו']. וזה פועל שעבודתו תהי' בתכלית השלימות ולמעלה ממדידה והגבלה (בחי' בכל מאדך⁵³), כי שמחה פורץ⁵⁴ כל הגדרים. וע"י שעובד עבודתו [בכל הג' קוין (ג' בני נח⁵⁵) דתורה עבודה וגמ"ח] בתכלית השלימות ובשמחה ובטוב לבב, נמשך לו גם ברכת הוי' בכל המצטרך לו [בג' הענינים דבני חיי ומזוני⁵⁶] בתכלית השלימות ובשמחה ובטוב לבב, הן ברוחניות והן בגשמיות, וברוחניות ובגשמיות גם יחד.

(46) המשך ר"ה תש"ג פ"ג. ובכ"מ.

(47) ועפ"ז יובן מ"ש "ההרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה" — אף שע"י התשובה נעשית בעילוי יותר — כי גם העילוי דנשמה שע"י התשובה הוא בבחינת "האלקים אשר נתנה" (שרש הנשמות בעצמותו ית'). אלא שבתחלה הוא רק בכח, ככפנים. ועצ"ע.

(48) ראה בארוכה בהשיחה סעיף ד' ואילך (לקו"ש ח"כ ע' 283 ואילך).

(49) ראה בארוכה בהשיחה (שם ע' 281 ואילך) סעיף ב' ואילך. ושם (ס"ג ואילך), שהחידוש שבמוצאי ש"פ נח על מוצאי שבת בראשית הוא — שאז ישנו כבר הענין ד"ויעקב הלך לדרכו" בפועל.

(50) וע"ד הידוע (תו"א ל, סע"א ואילך. ובכ"מ) בענין העלי' שע"י (כללות) ירידת הנשמה למטה, שהעלי' היא מה שנעשית בבחי' מהלך.

(51) ויצא לב, ב. וראה שיחת מוצאי שבת בראשית ס"ו (לקו"ש שם ע' 270-1).

(52) ויצא כט, א. פירש"י שם. וראה שיחה הנ"ל ס"י (לקו"ש שם ע' 272-3).

(53) להעיר, שזהו (בחי' בכל מאדך) גם העילוי שנעשה ע"י ה"מים רבים" (תו"א ט, א. ובכ"מ).

(54) ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' 49 ואילך.

(55) ג' בני נח הם בחי' חג"ת (תו"א ר"פ וישב ואוה"ת נח סג, א), ענין הג' קוין דתורה עבודה וגמ"ח.

(56) ראה אוה"ת וירא תשנו, סע"א ואילך.